

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 27.7.2012 г.
COM(2012) 419 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА
ОТНОСНО ДЕЙНОСТИТЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ ПО ВЗЕМАНЕ И
ОТПУСКАНЕ НА ЗАЕМИ ПРЕЗ 2011 Г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	Въведение	3
2.	Дейности на Европейския съюз по отпускане на заеми.....	3
2.1.	Механизъм за подкрепа на платежния баланс	3
2.1.1.	Операции за подкрепа на платежния баланс през 2011 г.....	4
2.2.	Европейски механизъм за финансово стабилизиране (ЕМФС).....	5
2.2.1.	Операции в рамките на ЕМФС през 2011 г.	6
2.3.	Механизъм за макрофинансова помощ (МФП)	8
2.3.1.	Операции за МФП през 2011 г.....	9
2.4.	Механизъм за отпускане на заеми от Евратом.....	10
2.4.1.	Операции по отпускане на заеми от Евратом през 2011 г.	10
3.	Дейности на Европейския съюз по вземане на заеми.....	10
3.1.	Подкрепа за платежния баланс	11
3.2.	ЕМФС.....	12
3.3.	МФП.....	13
3.4.	Евратом	14
4.	Европейска инвестиционна банка	15
4.1.	Дейности на ЕИБ по отпускане на заеми.....	15
4.2.	Дейности на ЕИБ по вземане на заеми	16
5.	Осигуряване на финансова стабилност в еврозоната	16
5.1.	Механизъм за отпускане на заеми за Гърция	16
5.2.	Европейски инструмент за финансова стабилност (ЕИФС).....	17
5.3.	Европейски механизъм за стабилност (ЕМС)	18

1. ВЪВЕДЕНИЕ

В решенията на Съвета, с които се създават различните механизми на Европейския съюз за отпускане на заеми, се изисква Комисията да информира всяка година Европейския парламент и Съвета за използването на тези механизми.

С цел да се отговори на тези изисквания за предоставяне на информация в настоящия доклад се описват операциите по отпускане на заеми за всеки отделен инструмент, както и съответните дейности по вземане на заеми.

2. ДЕЙНОСТИ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ ПО ОТПУСКАНЕ НА ЗАЕМИ

Финансовата подкрепа за трети държави и за държавите членки се осигурява от Комисията по силата на различни решения на Съвета в зависимост от съответните географски зони и преследваните цели. Обикновено те са под формата на заеми на двустранна основа, финансирани от капиталовите пазари с гаранция от бюджета на ЕС¹.

2.1. Механизъм за подкрепа на платежния баланс

Подкрепата за платежния баланс се осигурява под формата на средносрочни заеми, които се отпускат от Съюза, по правило заедно с финансиране от Международния валутен фонд (МВФ) и други международни кредитори, като например ЕИБ, Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР) или Световната банка, или заедно с помощ на двустранна основа от държави членки.

По своята същност механизмът е извънреден и се задейства поотделно за всеки конкретен случай с решение на Съвета. Потенциални получатели на средства са държавите членки извън еврозоната, които изпитват значителни затруднения по отношение на платежния си баланс. Подкрепата има за цел да облекчи ограниченията върху външното финансиране на държавата членка получател и да възстанови доброто състояние на платежния ѝ баланс. Тя се отпуска, когато са изпълнени определени условия, свързани с икономическата политика, договорени между Комисията и държавата членка — в консултация с Икономическия и финансов комитет (ИФК) — и при условие, че бъде подписан Меморандум за разбирателство (МР) преди сключване на споразуменията за отпускане на заем. Проверката на изпълнението на мерките е условие за превеждането на всеки следващ транш.

¹ Подробно представяне на дейностите на Комисията по вземане и отпускане на заеми се намира на адрес http://ec.europa.eu/economy_finance/eu_borrower/index_en.htm.

Механизмът за подкрепа на платежния баланс беше задействан отново през 2008 г. в отговор на международната икономическа и финансова криза и максималният размер беше увеличен от 12 млрд. EUR на 25 млрд. EUR през декември 2008 г.², като през май 2009 г.³ беше взето решение за ново повишаване до 50 млрд. EUR, за да може ЕС да реагира бързо при допълнителна необходимост от подкрепа за платежния баланс. Към 31 декември 2011 г. беше поет ангажимент за отпускане на общо 14,6 млрд. EUR за Унгария⁴, Латвия⁵ и Румъния⁶, от които до края на 2011 г. бяха преведени 13,4 млрд. EUR.

Таблица 1: Подкрепа за платежния баланс към 31.12.2011 г. (в млрд. EUR)

Държава	Отпусната сума	Преведена сума	Възстановена сума	Непогасена сума	Среден срок на падежа на заема (години)
Унгария	6,5	5,5	2,0	3,5	6,1
Латвия	3,1	2,9	0	2,9	6,6
Румъния	5,0	5,0	0	5,0	7,0
Общо	14,6	13,4	2,0	11,4	

2.1.1. *Операции за подкрепа на платежния баланс през 2011 г.*

През 2011 г. бяха преведени общо 1,350 млрд. EUR, разпределени на два транша.

² Регламент (ЕО) № 1360/2008 на Съвета от 2 декември 2008 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 332/2002 за установяване на механизъм, осигуряващ средносрочна финансова подкрепа за платежния баланс на държавите-членки.

³ Регламент (ЕО) № 431/2009 на Съвета от 18 май 2009 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 332/2002 за установяване на механизъм, осигуряващ средносрочна финансова подкрепа за платежния баланс на държавите-членки.

⁴ Решение 2009/102/ЕО на Съвета от 4 ноември 2008 г.

⁵ Решение 2009/290/ЕО на Съвета от 20 януари 2009 г.

⁶ Решение 2009/459/ЕО на Съвета от 6 май 2009 г.

Таблица 2: Преведени суми по заеми по механизма за подкрепа на платежния баланс през 2011 г. (в млн. EUR)

Държава	Решение	Дата на транша	Падеж	Купон	Преведена сума
Румъния	2009/459/ЕО	24.3.2011 г.	4.4.2018 г.	3,25 %	1200
		22.6.2011 г.	4.10.2018 г.	3,13 %	150
Общо					1350

Срокът на финансовата помощ, предоставена на Унгария и Латвия, изтече съответно през ноември 2010 г. и януари 2012 г. В резултат на това оставащите 1 млрд. EUR, предвидени за Унгария, и 0,2 млрд. EUR, предвидени за Латвия, няма да бъдат преведени в рамките на настоящите операции за подкрепа на платежния баланс.

Освен вече предоставената подкрепа за платежния баланс в размер на 5 млрд. EUR, на 12 май 2011 г. Съветът реши да предостави на Румъния превантивна финансова помощ в размер до 1,4 млрд. EUR⁷, от които все още не са преведени никакви суми.

2.2. Европейски механизъм за финансово стабилизиране (ЕМФС)

С Регламент (ЕС) № 407/2010 на Съвета от 11 май 2010 г. беше създаден Европейски механизъм за финансово стабилизиране (ЕМФС) на основание член 122, параграф 2⁸ от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС). ЕМФС е изцяло финансиран от бюджета на ЕС и има общ кредитен капацитет до 60 млрд. EUR.

Комисията има правомощия да набира средства от името на Европейския съюз на капиталовите пазари или директно от финансови институции. Използването на ЕМФС е обвързано с изпълнението на изисквания по отношение на политиката в контекста на съвместната програма на ЕС/МВФ за реструктуриране и подпомагане. Финансовата помощ в рамките на ЕМФС се предоставя с решение на Съвета, прието с квалифицирано мнозинство.

Комисията и държавата членка получател сключват Меморандум за разбирателство (MP), в който се уточняват определените от Съвета общи условия на икономическата

⁷ Решение 2011/288/ЕС на Съвета от 12 май 2011 г. за предоставяне на превантивна средносрочна финансова помощ от ЕС на Румъния (ОВ L 132, 19.5.2011 г., стр. 15).

⁸ В член 122, параграф 2 от ДФЕС се предвижда финансова подкрепа за държави членки в затруднение, причинено от извънредни обстоятелства извън техния контрол.

политика. След това Комисията предоставя МР на Европейския парламент и на Съвета. Прави се редовен преглед на условията на икономическата политика и при необходимост те могат да бъдат коригирани⁹.

Комисията докладва редовно на ИФК и на Съвета за прилагането на Регламента относно ЕМФС, както и за продължаването на извънредните обстоятелства, обосноваващи неговото приемане¹⁰.

2.2.1. Операции в рамките на ЕМФС през 2011 г.

Европейският механизъм за финансово стабилизиране (ЕМФС) беше задействан през 2011 г. за Ирландия и Португалия с поемането на ангажимент за отпускане на заем в размер съответно до 22,5 млрд. EUR и до 26 млрд. EUR за тези две държави получатели. Общият размер на поетите задължения, включително участието на ЕМФС, МВФ и другите държави членки, е съответно до 85 млрд. EUR и до 78 млрд. EUR:

Таблица 3: Разбивка на поетите задължения (в млрд. EUR)

Държава	ЕМФС	ЕИФС	МВФ	Други	Общо
Ирландия	22,5	17,7	22,5	22,3*	85
Португалия	26,0	26,0	26,0		78
Общо	48,5	43,7	48,5	22,3	163

* 4,8 млрд. EUR от други държави членки (Обединеното кралство, Швеция, Дания) и 17,5 млрд. EUR от ирландската държава.

В съответствие с Решение 2011/77/ЕС на Съвета¹¹ и Решение 2011/344/ЕС на Съвета¹², през 2011 г. бяха преведени 13 900 млн. EUR на Ирландия и 14 100 млн. EUR на Португалия.

⁹ Прегледът се прави от Комисията в консултация с ЕЦБ най-малко веднъж на всеки шест месеца. С държавата членка получател се обсъждат всички промени на нейната консолидационна програма, които може да се окажат необходими. Съветът взема решение с квалифицирано мнозинство по предложение на Комисията относно евентуални корекции, които трябва да бъдат направени в първоначалните общи условия на икономическата политика, и одобрява преразгледаната консолидационна програма, подготвена от държавата членка получател.

¹⁰ Докладът следва да се представя в срок до шест месеца след влизане в сила на Регламент (ЕС) № 407/2010 на Съвета и, когато това е целесъобразно – на всеки шест месеца след това (съгласно член 9 от Регламента).

Таблица 4: Преведени суми по заеми по Европейския механизъм за финансово стабилизиране (ЕМФС) през 2011 г. (в млн. EUR)

Държава	Решение	Отпусната сума	Дата на транша	Преведена сума	Купон	Падеж	Среден срок на падежа на заема (години)
Ирландия	2011/77/ЕС	22 500	12.1.2011 г.	5000	2,50 %	4.12.2015 г.	4,9
			24.3.2011 г.	3400	3,25 %	4.4.2018 г.	5,8
			31.5.2011 г.	3000	3,50 %	4.6.2021 г.	6,9
			29.9.2011 г.	2000	3,00 %	4.9.2026 г.	8,1
			6.10.2011 г.	500	2,375 %	4.10.2018 г.	8,0
Междин на сума				13 900			8,0
Португалия	2011/344/ЕС	26 000	31.5.2011 г.	1750	3,50 %	4.6.2021 г.	10,0
			1.6.2011 г.	4750	2,75 %	3.6.2016 г.	6,4
			21.9.2011 г.	5000	2,75 %	21.9.2021 г.	7,9
			29.9.2011 г.	2000	3,00 %	4.9.2026 г.	9,0
			6.10.2011 г.	600	2,375 %	4.10.2018 г.	8,9
Междин на сума				14 100			8,9
Общо		48 500		28 000			

През 2012 г. бяха преведени допълнителни суми:

- на 16 януари: 1 500 млн. EUR на Ирландия и 1 500 млн. EUR на Португалия, и
- на 5 март: 3 000 млн. EUR на Ирландия,

¹¹ Решение за изпълнение 2011/77/ЕС на Съвета от 7 декември 2010 г. за предоставяне на финансова помощ за Ирландия от страна на Съюза (ОВ L 30, 4.2.2011 г., стр. 34).

¹² Решение за изпълнение 2011/344/ЕС на Съвета от 30 май 2011 г. за предоставяне на финансова помощ за Португалия от страна на Съюза (ОВ L 159, 30.5.2011 г., стр. 88).

- на 24 април: 1 800 млн. EUR на Португалия,
- на 4 май: 2 700 млн. EUR на Португалия.

По този начин общата непогасена сума в рамките на този механизъм нарасна на 38 500 млн. EUR.

Освен това, в съответствие със заключенията на държавните и правителствените ръководители на еврозоната и институциите на ЕС от 21 юли 2011 г. относно отпускането на заеми в рамките на европейския механизъм за финансово стабилизиране, бе взето решение за удължаване на срока на падеж на заемите и за намаляване на лихвения марж¹³. Максималният среден срок на падежа бе увеличен от 7,5 на 12,5 години, а срокът на падежа на отделните траншове по заема може да бъде удължен до 30 години. Освен това беше премахнат маржът по заемите за държавата получател. В резултат на това държавата получател ще заплати само общите разходи по финансирането от ЕС. Тези решения ще се прилагат с обратна сила към всички преведени траншове по заемите.

2.3. Механизъм за макрофинансова помощ (МФП)

Макрофинансовото подпомагане (МФП) се предоставя с цел да подпомага държавите кандидатки, държавите потенциални кандидатки и съседните на ЕС държави да разрешават краткосрочните проблеми, свързани с платежния баланс, да стабилизират публичните си финанси и да насърчават провеждането на структурни реформи. МФП се предоставя извънредно и временно и се основава на строги изисквания по отношение на икономическата политика. Операциите на МФП по предоставяне на заеми обикновено допълват консолидационните програми на МВФ. МФП може да се отпуска под формата на безвъзмездни средства и/или заеми.

През януари 2011 г. Комисията представи на Икономическия и финансов комитет подробно съобщение, разясняващо използваните критерии за избор между предоставянето на заеми или безвъзмездни средства, като то бе одобрено от комитета. Критериите се делят на две общи категории: равнището на социално-икономическо развитие на държавата получател¹⁴, както и устойчивостта на обслужването на външния ѝ дълг и способността ѝ за неговото изплащане. Взимат се под внимание и прилаганите от Световната банка и МВФ критерии за отпускане на финансова помощ. Методите и съвкупността от показатели, използвани от Комисията, са описани

¹³ Решение за изпълнение 2011/682/ЕС на Съвета от 11 октомври 2011 г. за изменение на Решение за изпълнение 2011/77/ЕС (Ирландия) и Решение за изпълнение 2011/683/ЕС на Съвета от 11 октомври 2011 г. за изменение на Решение за изпълнение 2011/344/ЕС (Португалия), (ОВ L 269, 14.10.2011 г., съответно стр. 31 и 32).

¹⁴ Като основен показател е предложен brutният национален доход на глава от населението.

подробно в работния документ на службите на Комисията¹⁵, придружаващ Годишния доклад за 2010 г. относно МФП.

Комисията представи също така предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за установяване на общи разпоредби за макрофинансовата помощ за трети държави¹⁶. Този рамков регламент ще направи процеса на вземане на решения по-ефикасен, като същевременно го приведе в съответствие с други инструменти на ЕС за финансова помощ. Освен това след влизането в сила на Договора от Лисабон решенията за МФП се вземат в съответствие с обикновената законодателна процедура (съвместно вземане на решение).

Ако държава получател не спазва задълженията си за погасяване, Комисията може да прибегне до Гаранционния фонд за външни дейности¹⁷, за да се осигури погасяването на съответния отпуснат от Комисията заем¹⁸.

Подробна информация относно операциите за МФП има в годишния Доклад на Комисията до Европейския парламент и Съвета относно предоставянето на макрофинансова помощ за трети държави¹⁹.

2.3.1. Операции за МФП през 2011 г.

През 2011 г. Комисията предложи да бъде предоставена макрофинансова помощ на Грузия и Киргизката република, но все още не са приети решения. Резултат се очаква през 2012 г.

През февруари 2012 г. Египет поиска макрофинансова помощ в размер на 500 млн. EUR, които биха могли да бъдат преведени частично като безвъзмездни средства и биха допълнили средствата, предоставени от МВФ и други донори. Понастоящем Комисията и МВФ анализират остатъчните нужди от външно финансиране в процеса на подготовка на отговор на отправеното от Египет искане.

През юли 2011 г. бяха преведени суми по два заема:

¹⁵ SEC(2011)874 final.

¹⁶ COM(2011)396 окончателен.

¹⁷ Вж. Регламент (ЕО, Евратом) № 480/2009 на Съвета. Досега не е регистрирано просрочено плащане по заемите в рамките на МФП.

¹⁸ Въпреки че погасяването на заема се покрива като цяло от гаранциите от бюджета на ЕС, Гаранционният фонд действа като ликвиден буфер, който защитава бюджета на ЕС срещу риска от предявяване на вземания в резултат на просрочени плащания. За подробен доклад относно функционирането на Фонда, вж. COM(2010) 418 и придружаващия го работен документ на службите на Комисията (SEC(2010) 968).

¹⁹ Докладът за 2011 г. още не е публикуван. За 2010 г. вж. COM(2011)408 окончателен.

— 100 млн. EUR на Сърбия като първи транш в рамките на приетото през 2009 г. решение²⁰:

— 26 млн. EUR на Армения като първи транш в рамките на приетото през 2009 г. решение²¹.

През февруари 2012 г. беше преведен вторият и последен транш от макрофинансовата помощ за Армения, възлизащ на 39 млн. EUR.

Освен това през 2011 г. бяха преведени общо 55 млн. EUR под формата на безвъзмездни средства (35 млн. EUR за Армения и 20 млн. EUR за Молдова²²).

2.4. Механизъм за отпускане на заеми от Евратом

Механизмът за отпускане на заеми от Евратом може да се използва за финансиране на проекти в държавите членки (Решение 77/270/Евратом на Съвета) или в някои трети държави — Украйна, Русия или Армения (Решение 94/179/Евратом на Съвета).

През 1990 г. Съветът определи максимален размер на заемите от 4 млрд. EUR, от които около 3,4 млрд. EUR вече са одобрени и средствата са преведени. През 2002 г. Комисията предложи повишаване на максималния размер на заемите от 4 млрд. EUR на 6 млрд. EUR, като по това предложение все още не е постигнато съгласие в Съвета.

2.4.1. Операции по отпускане на заеми от Евратом през 2011 г.

През 2011 г. не са вземани решения за отпускане на заеми и не са превеждани суми по такива.

3. ДЕЙНОСТИ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ ПО ВЗЕМАНЕ НА ЗАЕМИ

С цел да се финансират отпусканите заеми, одобрени от Съвета, Комисията е оправомощена да заема средства на капиталовите пазари от името на Европейския съюз и Евратом. Операциите по вземане и отпускане на заеми се осъществяват като операция от вида „back-to-back“ (вземане на заем за рефинансиране на друг заем), с което се

²⁰ Решение 2009/892/ЕО на Съвета от 30 ноември 2009 г.

²¹ Решение 2009/890/ЕО на Съвета от 30 ноември 2009 г.

²² Решение 2010/0162(COD) на Европейския парламент и на Съвета от 7 септември 2010 г.

гарантира, че бюджетът на ЕС не поема лихвен или валутен риск²³. На оставащите за изплащане задължения по получени заеми съответстват оставащите за събиране вземания по отпуснати заеми.

Таблица 5: Общ размер на взетите от Европейския съюз заеми — оставащи за погасяване суми по главниците ⁽¹⁾ (млн. EUR)

	ЕОВС в ликвидация(1) (2)	Евратом (1)	Подкрепа за платежния баланс	МФП	ЕМФС	Европейски съюз — общо
2008 г.	266	484	2000	654		3404
2009 г.	214	481	9200	584		10 479
2010 г.	219	466	12 050	500		13 235
2011 г.	225	447	11 400	590	28 000	40 662

(1) Използвани са валутните курсове към 31 декември всяка година.

(2) Европейската общност за въглища и стомана (ЕОВС) е в ликвидация от 2002 г. Падежът на последната облигация, емитирана от ЕОВС, е през 2019 г.

3.1. Подкрепа за платежния баланс

През март 2011 г. в рамките на механизма за подкрепа за платежния баланс трябваше да бъде осигурен от пазара един заем в размер на 1,2 млрд. EUR. С цел гладко и ефикасно протичане на операцията беше решено тези средства да бъдат набрани заедно със средствата, необходими за отпускане на заем за Ирландия в рамките на програмата ЕМФС (3,4 млрд. EUR). През юни бяха взети като заем още 0,15 млрд. EUR за Румъния.

Таблица 6: Емисии на облигации на ЕС през 2011 г. (в млрд. EUR)

Държава	Описание	Дата	на	Дата	на	Размер (EUR)
---------	----------	------	----	------	----	--------------

²³ Регламентът относно ЕМФС позволява да се прибегне до предварително финансиране, тъй като оправомощава Комисията „да предприеме заемане на средства на капиталовите пазари или от финансови институции в най-подходящия момент между планираните изплащания, така че да оптимизира разходите по финансирането и да запази репутацията си на емитент на Съюза на пазарите.“

		емисията	падежа	
Румъния	EU 4,6 млрд. 3,25 %/2018 г.	24.3.2011 г.	4.4.2018 г.	1,20 (+ 3,4 за ЕМФС за Ирландия)
Румъния	EU 0,15 млрд. 3,125 %/2018 г.	22.6.2011 г.	4.10.2018 г.	0,15
Общо				1,350

3.2. ЕМФС

Комисията, от името на Европейския съюз, имаше твърде значителни нужди от финансиране в рамките на програмата ЕМФС, за да се финансира подкрепата за Ирландия и Португалия. Делът на ЕС (допълнен от МВФ и ЕИФС) беше пласиран сравнително бързо, тъй като ЕС е вече утвърден емитент в сравнение с ЕИФС. Това засилено използване на програмата ЕМФС в началния период доведе до рекордна емисия от името на ЕС и възлеза на 28 млрд. EUR за ЕМФС, финансирани чрез шест референтни облигации на ЕС (с неизплатена номинална стойност 3 млрд. EUR или повече за всяка серия облигации) и една по-малка транзакция.

За тези облигации на ЕС имаше голямо търсене на пазара, в резултат на което бяха записани облигации, надхвърлящи значително размера на емисията. Всички основни групи инвеститори, и по-специално дългосрочните инвеститори (инвестиционни фондове, управители на активи, застрахователни и пенсионни фондове), както и официални институции, закупиха от тези облигации на ЕС²⁴.

Представянето на тези облигации на ЕС на вторичния пазар беше положително и затвърди позициите на ЕС като силен емитент на референтни облигации. За облигациите с 15-годишен срок на падежа ЕС получи наградата на *International Financing Review* за „сделка на годината в групата Sovereign Supranational Agency Sector“ и наградата на *Euromoney* за „сделка на годината“.

Таблица 7: Обзор на операциите по финансиране и изплащания на суми по заеми в рамките на ЕМФС (в млрд. EUR)

Държава	Дата	на	Дата на падежа	Размер
---------	------	----	----------------	--------

²⁴ Допълнителна информация за операциите на ЕС по вземане на заеми е предоставена в презентацията на инвеститорите: http://ec.europa.eu/economy_finance/eu_borrower/documents/eu_investor_presentation_en.pdf

	емитиране		
Ирландия	5.1.2011 г.	4.12.2015 г.	5,00
Ирландия (+ 1,2 за подкрепа на платежния баланс за Румъния, вж. по-горе)	17.3.2011 г.	4.4.2018 г.	3,40
Ирландия (3), Португалия (1,75)	24.5.2011 г.	4.6.2021 г.	4,75
Португалия	25.5.2011 г.	3.6.2016 г.	4,75
Португалия	14.9.2011 г.	21.9.2021 г.	5,00
Ирландия (2); Португалия (2)	22.9.2011 г.	4.9.2026 г.	4,00
Ирландия (0,5), Португалия 0,6	29.9.2011 г.	4.10.2018 г.	1,10
Общо			28,00

През 2012 г. бяха емитирани следните допълнителни емисии облигации:

- през януари: 3 млрд. EUR (1,5 млрд. EUR за Ирландия и 1,5 млрд. EUR за Португалия),
- през март: 3 млрд. EUR за Ирландия,
- през април: 1,8 млрд. EUR за Португалия,
- през май: 2,7 млрд. EUR за Португалия.

С това общата сума на средствата, набрани за ЕМФС, достигна 38,5 млрд. EUR.

3.3. МФП

През 2011 г. бяха успешно осъществени две операции по вземане на заеми (100 млн. EUR за Сърбия и 26 млн. EUR за Армения). И двете бяха финансирани чрез частно пласиране на ценни книжа.

Таблица 8: Частно пласиране на ценни книжа, извършено от ЕС през 2011 г. (в млн. EUR)

Държава	Описание	Дата на емисията	Дата на падежа	Размер

Сърбия	EU 3,382 %/2019 г.	5.7.2011 г.	12.7.2019 г.	100
Армения	EU 3,691 %/2026 г.	20.7.2011 г.	27.7.2026 г.	26
Общо				126

3.4. Евратом

През 2011 г. не беше извършена нито една операция по вземане на заеми от Евратом.

4. ЕВРОПЕЙСКА ИНВЕСТИЦИОННА БАНКА

4.1. Дейности на ЕИБ по отпускане на заеми

ЕИБ осигурява финансиране *пряко* за индивидуалните инвестиционни проекти или *чрез финансови посредници* за по-малки по мащаб проекти, предприемани от МСП или местните органи и общини. ЕИБ осигурява също и гаранции по заеми, техническа помощ и рисков капитал.

През 2011 г. ЕИБ подписа споразумения за финансиране на обща стойност 61 млрд. EUR (в сравнение със 72 млрд. EUR през 2010 г.), отразяващи постепенното връщане към равнищата на кредитиране отпреди 2008 г., след извънредните допълнителни кредитни мерки, предприети през 2008, 2009 и 2010 г.

Финансирането в държавите членки на ЕС представляваше 54 млрд. EUR. Тази сума *не* е обезпечена с гаранции от ЕС. Извън ЕС бяха договорени 7,3 млрд. EUR, от които 3,1 млрд. EUR в рамките на външния мандат на ЕИБ, обезпечени с гаранции от ЕС.

Дейностите на ЕИБ по финансиране оказват въздействие върху бюджета на ЕС, когато са придружени от гаранции от ЕС, разпоредби за поделене на риска между ЕС и ЕИБ или други механизми за комбиниране. По-специално заемите, отпуснати от ЕИБ в рамките на външния мандат (обхващащ държавите в процес на присъединяване, южното и източното съседство, Азия, Латинска Америка и Южна Африка), се ползват с гаранция от бюджета на ЕС, покриваща политически рискове и рискове, свързани със суверенитета. Отделен доклад за дейността на ЕИБ по външно кредитиране през 2011 г. ще бъде изготвен от Комисията през второто полугодие на 2012 г.

ЕИБ управлява също така механизми за финансиране с поделене на риска, включващи използването на бюджета на ЕС за подпомагане на политиките на Съюза (например механизма за финансиране с поделене на риска за научноизследователски и развойни проекти и издаването на гаранции по заеми за проекти за трансевропейската транспортна мрежа)²⁵.

²⁵ Комисията докладва на Съвета и Парламента за прилагането на нови финансови инструменти, финансирани от бюджета на ЕС, на годишна база в рамките на годишното изпълнение на бюджета в съответствие с точка 49 от Междунституционалното споразумение между Комисията, Европейския парламент и Съвета.

4.2. Дейности на ЕИБ по вземане на заеми

През 2011 г. пазарите се оказаха по-негостоприемни с нарастването на загрижеността относно положението в Европа, но ЕИБ съумя да запази доста стабилни равнища на финансиране и достъп до пазара през първите десет месеца. След това пазарът стана особено труден през ноември/декември. Тогава рязкото влошаване на пазарните очаквания в контекста на европейския държавен дълг доведе до значително разширяване на спреда и свиване на търсенето, както и при повечето европейски емитенти. Несигурността достигна своя връх през декември, когато Standard and Poor's и Fitch поставиха кредитния рейтинг на ЕИБ под наблюдение.

При тези обстоятелства усилията на ЕИБ да приключи програмата си за финансиране сравнително рано и постигането на тази цел преди края на октомври се оказаха от жизненоважно значение. Емисията в размер на 76 млрд. EUR беше втората по размер от всички издавани досега емисии (2010 г.: 67 млрд. EUR).

5. ОСИГУРЯВАНЕ НА ФИНАНСОВА СТАБИЛНОСТ В ЕВРОЗОНАТА

В отговор на глобалната икономическа и финансова криза Съветът и държавите членки от еврозоната одобриха мерки за запазване на финансовата стабилност в еврозоната и като цяло в Европа. Тези мерки са описани по-долу.

5.1. Механизъм за отпускане на заеми за Гърция

След постигнатото на 2 май 2010 г. единодушно съгласие на финансовите министри от еврозоната²⁶ да окажат подкрепа на Гърция, беше създадена тригодишна съвместна програма с МВФ, съдържаща финансов пакет от 110 млрд. EUR с цел подпомагане на Гърция. Програмата беше придружена от строги изисквания по отношение на политиката²⁷, договорени с гръцките органи от Комисията и МВФ с участието на ЕЦБ.

Участието възлиза на 80 млрд. EUR от държавите членки от еврозоната и 30 млрд. EUR от МВФ. Към 31 декември 2011 г. общо преведените суми за Гърция възлизат на

²⁶ Подкрепата се предоставя чрез двустранни заеми от останалите държави членки от еврозоната, обединени в пакет от Комисията, съгласно условията, описани в изявлението им от 11 април 2010 г.

²⁷ Основните елементи на изискванията за политика са заложи в Решение на Съвета от 10 май 2010 г., отправено към Гърция с оглед засилване и задълбочаване на фискалния надзор и за предизвестие за Гърция за предприемане на преценените за необходими мерки за коригирането на прекомерния дефицит (2010/320/ЕС). Условията са също така посочени в Меморандум за разбирателство, сключен между гръцките органи и Комисията от името на държавите членки от еврозоната.

73 млрд. EUR (52,9 млрд. EUR от държавите членки от еврозоната и 20,1 млрд. EUR от МВФ²⁸).

Ролята на Комисията

Съгласно механизма за отпускане на заеми за Гърция, Комисията не действа като заемодател или заемополучател. Независимо от това на 5 май 2010 г. представителите на държавите членки на Европейския съюз решиха да възложат на Комисията задачи във връзка със съгласуването и управлението на пакета от двустранни заеми, както е посочено в Споразумението между кредиторите, сключено на 8 май 2010 г. между държавите членки от еврозоната, предоставящи помощта²⁹. Тази роля не означава увеличаване на разходите на Комисията или на друго разходно перо от бюджета на ЕС³⁰. Считано от 28 март 2012 г., останалите неусвоени суми са отменени. Финансовите условия на механизма също са коригирани, като крайният срок на падежа е удължен на 15 години, а гратисният период — на 10 години. Освен това маржът е намален на 1,5 %.

5.2. Европейски инструмент за финансова стабилност (ЕИФС)

Европейският инструмент за финансова стабилност (ЕИФС) бе създаден от държавите членки от еврозоната като регистрирано в Люксембург дружество, което е тяхна собственост, с решения, взети на 9 май 2010 г. в рамките на Съвета по икономически и финансови въпроси.

ЕИФС може да емитира облигации, гарантирани от държавите членки от еврозоната, с оглед предоставянето на заеми на изпаднали в затруднение държави членки от еврозоната, ако са изпълнени условия, договорени с Комисията в сътрудничество с Европейската централна банка и МВФ, които подлежат на одобрение от Еврогрупата. Отпуснатите заеми от ЕИФС не са обезпечени с гаранция от бюджета на ЕС.

²⁸ Повече подробности относно механизма за отпускане на заеми за Гърция могат да бъдат намерени на адрес http://ec.europa.eu/economy_finance/eu_borrower/greek_loan_facility/index_en.htm.

²⁹ Сред тези задачи са: договаряне и подписване на споразумение за заем с Гърция от името и съгласно инструкциите на предоставящите помощта държави членки от еврозоната, откриване на сметка в ЕЦБ на името на заемодателите и ползване на тази сметка за обработка на всички плащания от името на заемодателите и от заемополучателя, съгласуване на процеса на паричните преводи, определени изчисления, разпределяне на плащанията сред заемодателите и осигуряване на информация на последните относно нарушения на Споразумението за заем или искания за неговото отменяне или изменение.

³⁰ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/genaff/114338.pdf.

Комисията съгласува собствените си дейности по вземане на заеми с тези на ЕИФС за финансиране на програмите, в които те участват, с цел синхронизиране на дейността им на капиталовите пазари.

5.3. Европейски механизъм за стабилност (ЕМС)

На 2 февруари 2012 г. беше договорено създаването на нов постоянен механизъм за действие при кризи — Европейският механизъм за стабилност (ЕМС). Предвижда се договорът за ЕМС да влезе в сила в средата на 2012 г. след ратифициране от 17-те държави членки от еврозоната.

ЕМС ще поеме задачите, изпълнявани понастоящем от ЕИФС и ЕМФС, като предоставя при необходимост финансова помощ на държавите членки от еврозоната.

За тази цел ЕМС ще има право да привлича средства чрез емитиране на финансови инструменти или сключване на финансови или други споразумения или договорености с членовете на ЕМС, финансови институции или други трети страни. Първоначалният максимален обем на заемите от ЕМС е определен на 500 млрд. EUR, което включва оставащия кредитен капацитет на ЕИФС.